

Către: Ministerul Energiei, doamnei director general Elena Popescu

Prin email: decarbonizare@energie.gov.ro, elena.popescu@energie.gov.ro

Referitor la: Proiectul de ordonanță de urgență privind decarbonizarea sectorului energetic

Nr. 59/ 08.06.2022

Stimată doamnă director general,

În data de 31 mai 2022, pe site-ul Ministerului Energiei a fost publicat proiectul de ordonanță de urgență privind decarbonizarea sectorului energetic.

Ne-am bucurat să vedem inclusă în actul normativ, măsura prin care minerii disponibilizați din Gorj și Hunedoara vor putea primi o finanțare nerambursabilă pentru achiziția de sisteme fotovoltaice cu o putere instalată de 3-5 kW, având astfel posibilitatea să devină prosumatori. Ne dorim ca oamenii din sectorul energetic pe cărbune să fie sprijiniți, să aibe locuri de muncă bune pe termen lung și un trai decent în comunitățile lor.

Implementarea unei astfel de măsuri ar veni pe un teren fertil creat în ultimii 5 ani. În această perioadă a fost clarificat conceptul de „prosumator” din punct de vedere legislativ și al reglementărilor specifice. În pofida eficienței limitate a programelor de finanțare pentru cetățenii care doresc să devină prosumatori, interesul pentru auto producția de energie din surse regenerabile este în creștere exponențială. Dacă în prezent sunt aproximativ 15.000 de prosumatori în România, doar în cea mai recentă sesiune de finanțare au aplicat peste 45.000 de cetățeni. Cetățenii apreciază autonomia adusă de montarea unui sistem fotovoltaic pentru autoconsum, pentru a contracara creșterile prețurilor la energie. Statutul de prosumator este unul dezirabil, de aceea sunt premise pozitive de a fi acceptat și chiar apreciat de angajații disponibilizați din sectorul minier.

În plus energia regenerabilă este principalul vector de decarbonare a economiei europene. Din punctul de vedere al potențialului solar, regiunea Sud-Vest Oltenia se situează în topul regiunilor carbonifere în tranziție din UE. Condițiile geografice și climatice din regiune facilitează atât construirea de parcuri fotovoltaice de mari dimensiuni (capacitate potențială de 30,48 GW), cât și distribuția la scară largă a panourilor fotovoltaice pentru consumatorii casnici și non-casnici (capacitate potențială de 3,40 GW).

Măsura este importantă pentru că:

- Produce rapid rezultate și duce la reducerea costurilor la factura de electricitate pe termen lung, protejând consumatorii vulnerabili și ajutând la combaterea sărăciei energetice; în anumite condiții, poate fi chiar generatoare de venituri pe termen lung, atât la nivel individual, cât și la nivel de comunitate. Beneficiarii unui sistem fotovoltaic ar face economii la factura de electricitate.

Fundația Greenpeace CEE România

Strada Louis Blanc 16, sector 1, București, 011751

Tel./Fax: 031 / 435 57 43; E-mail: info.romania@greenpeace.org

www.greenpeace.ro

- Implementarea măsurii ar duce la crearea de locuri de muncă pentru montarea sistemelor fotovoltaice, prin reconversia profesională a angajaților din sectorul minier. Aceștia își pot ulterior extinde activitatea la nivel regional.
- Generează locuri noi de muncă la nivel local (implementare și mentenanță) și dă posibilitatea oamenilor din zonă să se recalifice într-un domeniu cu viitor garantat la nivel local, național și european; Conform PNNR o nouă lege a energiei va intra în vigoare până la data de 30 iunie 2023. Noua lege va facilita instalarea de noi capacități de energie regenerabilă - 3.000 de MW (eoliene și PV) care vor fi puse în funcțiune și conectate la rețea până pe 30 iunie 2026. În plus, reprezentanții industriei RES din România estimează că 9.000 de MW vor fi construiți în regenerabil până în 2030 în cazul celui mai negativ scenariu (în cel mai bun scenariu, estimarea fiind de 38.000 MW).
- Produce energie curată, cu impact redus asupra mediului, și poate ajuta la diminuarea efectelor schimbărilor climatice. Proiectele de energie regenerabilă deținute de comunități reduc semnificativ emisiile de carbon și înlocuiesc combustibilii fosili.
- Respectă dorința de a păstra identitatea locală construită în jurul sectorului energetic și implică oamenii în această viziune pentru viitorul regiunilor miniere; cetățenii fiind recunoscuți ca actori relevanți în sistemul energetic.
- Oferă posibilitatea asocierii prosumatorilor într-o comunitate de energie, pe baza structurii sindicale existente.

Ca un astfel de program să accelereze dezvoltarea producției de energie de tip cetățenesc, este nevoie ca Legea Decarbonării să fie completată cu o serie de măsuri care să vizeze **organizarea noilor prosumatori din regiunile miniere în comunități de energie sau alte forme de asociere**. Recomandăm urgentarea creării unui cadru legislativ favorabil pentru acest tip de organizare, inclusiv prin transpunerea directivei pe regenerabile, pentru care în acest moment a fost declășată procedura de infringement.

De ce sunt importante comunitățile de energie?

- Creează premisa pentru o economie locală, circulară. Proiectele construite în jurul comunităților de energie generează de 2 până la 8¹ ori mai multe venituri locale decât un

¹ <https://friendsoftheearth.eu/publication/community-energy-guide/>

proiect implementat de un actor extern. Creează locuri de muncă și ajută la formarea piețelor de energie locală, unde consumatorii pot cumpăra energie la un preț stabil și just.

- Când comunitățile dețin mijloacele de a-și produce propria energie, acestea au un control mai bun asupra costurilor, nu sunt stimulate să suprataxeze consumatorii și nu solicită prețuri mai mari, așa cum procedează marile companii energetice. Acestea pun, totodată, energia regenerabilă sub controlul oamenilor, făcând posibil un sistem energetic 100% regenerabil, descentralizat, flexibil, deținut în mod democratic și care nu compromite bunăstarea generațiilor viitoare. În plus, atenuează expunerea la importurile de energie.
- Comunitățile de energie se pot transforma în rampe de lansare / incubatoare de afaceri pentru IMM-uri (în activități de cercetare și inovare, transfer tehnologic și digitalizare servicii etc.).
- Comunitățile de energie, pentru că sunt locale, pot susține apariția industriei de fotovoltaice și atragerea lanțurilor valorice conexe în regiune.
- Poate genera măsuri de creștere a eficienței energetice și a condițiilor de trai ale localnicilor și foștilor angajați ai minelor și termocentralelor.
- Comunitatea de energie poate să devină producător, furnizor de energie și de alte servicii, iar profiturile rezultate să fie direcționate către comunitate sau alte investiții. Se poate concentra și pe servicii conexe - izolat clădiri, eficiență energetică, mobilitate urbană etc.
- Programul poate fi catalizator pentru dezvoltarea societății civile din regiune în general, dar și cu o concentrare masivă pe tema tranziției energetice.² Stimulează creșterea nivelului de participare publică și implicare a comunității în decizii privind tranziția energetică din județ, dezvoltarea sustenabilă a regiunilor și diversificare economică. Comunitățile de energie pot angrena toți actorii relevanți de la nivelul comunității - autorități locale, ong-uri, business-uri, asociații etc³. Implică autoritățile locale și crește colaborarea dintre acestea și localnici, pentru dezvoltarea unor soluții incluzive, cu beneficii mutuale.

² La nivel național există extrem de puține ong-uri care activează pe teme ce țin de tranziția energetică.

³ Cele mai de succes comunități de energie din Europa sunt cele unde cetățenii colaborează cu autoritățile locale: <https://friendsoftheearth.eu/publication/community-energy-guide/>.

- Comunitățile de energie oferă spațiu și oportunități de educație și instruire membrilor lor și publicului larg. Aceste cursuri se referă, de regulă, la factura de energie electrică, economisirea energiei, eficiența energetică, producția autonomă de energie regenerabilă, acțiunile în domeniul climatic, traiul durabil, formele democratice de organizare, competențe non-tehnice etc.
- Oferă oportunitatea de a crea parteneriate între oameni, autoritățile locale, IMM-uri și CEO, care pot pune la dispoziție resurse diverse (terenuri, acoperișuri, finanțare etc.).

Un astfel de program poate să susțină și să grăbească implementarea legislației atât de necesare pentru reglementarea și facilitarea comunităților de energie și poate duce la creșterea nivelului de acceptare față de tranziția energetică.

Vlad Cătună,
Coordonator de campanii
Greenpeace România

